

Ако у Србији данас постоји кардиналан грех то је онда професионално обављање свог посла. А ако се професионалим приступом зађе у интересну сферу групе која у рукама држи полуге моћи – следе последице.

Инспектори Четвртог одељења београдске криминалистичке полиције чији је рад довео до подизања две оптужнице у случају Јовањица, у претходној години су на својој кожи осетили како то изгледа. Против двојице инспектора је подигнута оптужница због злоупотребе службеног положаја и кривичног дела злостављање и мучење. Руководиоци, начелник Слободан Миленковић и шеф оперативе Душан Митић су премештени ван одељења, а онедавно им је додељено полицијско обезбеђење због оперативних података који указују да су им животи угрожени.

Ипак, ни те „мере“, као ни вишегодишња демонизација преко провладиних медија нису

дале ефекта. Сведочећи у поступку Јовањица 1 Митић је, под заклетвом, рекао да је план полицајаца било хапшење актуелног министра полиције Братислава Гашића због комуникације са првооптуженим. Миленковић је, опет, тражио од тужилаштва да отвори истрагу „Јовањица 3“ која би се фокусирала на политичку подршку операцији производње канабиса.

Због чињенице да као полицијски службеници не могу јавно да говоре, двојицу инспектора у јавности, али и пред државним органима, заступа познати београдски адвокат Зденко Томановић.

Његови јавни апели да су инспектори животну угрожени, заједно са оперативним подацима који су достављени надлежнима, довели су до тога да Миленковића и Митића тренутно чувају припадници Специјалне антитерористичке јединице. У тим околностима, једно смислено питање за почетак разговора са њим је – да ли су они и даље животну угрожени.

– Околност да инспекторе чува САЈ је само потврда да су њихови животи заиста угрожени. Док су под њиховом заштитом ситуација је боља. Међутим, проблем остаје јер не постоје уверавања да надлежни истражују случај свеобухватно, без препрека и неспутано, користећи све своје потенцијале. Стиче се утисак да су надлежне истражне институције под тоталном контролом. Чак не постоји ни привид њихове одлучности да утврде која се моћ то усудила да угрожава животе полицајаца. То плаши јер, нажалост, неки моћници су изван закона ако су од користи за успостављање или одржавање неограничене власти. Законска ограничења не постоје ако сте у функцији недодирљивих, истиче Томановић.

****У контексту овог случаја саслушан је бизнисмен Звонко Веселиновић чији заступник је најавио тужбу против Миленковића због лажног пријављивања. Да ли је поднета тужба?***

– Ни ја ни моји клијенти немамо сазнања да ли је неко поднео такву тужбу.

****Паралелно, води се и правна борба за враћање инспектора у Четврто одељење УКП-а. Да ли сте поднели тужбу Управном суду против решења Владине комисије***

за жалбе и очекујете ли да ћете правним путем моћи да поништите политичку одлуку?

– Да, предали смо тужбу и очекујемо прекоредно решавање, јер је њихова смена у директној вези са стањем угрожености њихових живота. Од првобитне информације са којом сам пре две године и три месеца упознао јавност да је на високом нивоу безбедносних служби донета одлука о њиховој ликвидацији до конкретних података, смена је предвидива фаза која појачава њихову угроженост. Смењени су без Законом о полицији предвиђеног обавезног предлога директора полиције. Ту одлуку нису донели и потписали, нити министар, нити директор полиције, већ шеф кабинета који нема овлашћења да одлучује о распоређивању полицијских службеника. Смењени су уз примену Правилника који није ни ступио на правну снагу, који никада и нигде није објављен, без икаквог образложења и све то са ретроактивним дејством. И када постоје политички притисци најважније је да су закон и чињенице на страни појединца. Зато сам уверен у позитивну одлуку, јер у суду постоје колеге са професионалним и личним интегритетом.

***У наредном периоду очекује се сведочење инспектора Миленковића у предмету Јованица 1. Верујете ли да од тог сведочења, осим окривљених, зазиру и поједини представници извршне власти?**

– Да, верујем. Миленковић и Митић су постали политички проблем појединих актуелних моћника. У околностима какве су тренутно у Србији, индивидуални професионализам и морал постају политичко питање, односно поступци стручних појединаца добијају и политички и морални значај.

Миленковић и Митић су изашли из анонимности због свог рада, знања, храбрости, али не под заштитом неке партије или моћне групе. И тиме је значај њихових речи већи. Они су као храбри појединци из професионалних и моралних разлога одлучили да се супротставе незаконитим и неетичним делима моћних људи у земљи уз ризик да се изложе свему и свачему, од претњи по живот, медијске, политичке и институционализоване криминализације, преко губљења положаја до дневног породичног стреса и сталне неизвесности.

Зато приближавањем Миленковићевог сведочења, креатори њиховог прогона интензивно предузимају бројне активности у проланажењу било какве конструкције која

би макар привремено могла да послужи као основ за њихово хапшење да би их тако учинили не кредибилним сведоцима. Све је покренуто, од притисака на неке њихове колеге, преко финансијских подстицаја разних, наводно упућених, до трговине са људима из подземља, само да би се бар привремено створио неки случај против њих. За сада Миленковић и Митић, као и још неки припадници МУП-а, достављају различитим структурама и службама обавештења о таквим активностима. Својим држањем и поступањем они уједно подстичу јавност да још увек има смисла бити поштен, храбар и професионалан.

****Осим што заступате Миленковића и Митића, не устручавате се да се у јавности огласите и поводом других, политички осетљивих питања. Недавно сте посетили народне посланице које у згради РИК-а штрајкују глађу.***

– Да, јер се супростављају давању легитимитета контролисаним изборима. Не можете манипулативном политичком техником и правним триковима ускратити бирачком телу право да има фер и поштене изборе. Није у питању само збир неких појединачних неправилности, већ низ ствари које чине да је код одређеног броја људи воља постала изнуђена, а не слободна. За мене као адвоката јесте значајно што три жене и њихове колеге посланице штрајкују са Уставом у руци и према њиховом чину се не сме приступати вулгарно, већ кроз давање једне храбре и часне димензије.

****Како сте разумели саопштење Вишег тужилаштва у Београду које је у изборном дану замолило део јавности да их не узнемирава тврдњама о бројним незаконитим радњама везаним за изборни процес?***

– Саопштење тужилаштва је заправо учествовање у организованом бекству од стварности. Они, нажалост, окрећу поглед од незаконитости које су видљиве као да их то баш не занима. Неће да виде коруптивну природу државних структура и зато их свако подсећање на то узнемирава. Они хоће да нормализују форматизовану реалност дајући тако легитимитет друштвено штетним појавама. Нажалост, велики број тужилаштава и судова воде заправо партијски агенти правде, таблоидни стручњаци. Иначе су челници наших битних институција интересно или вредносно умрежени и доминантан покретач њиховог рада је централни наратив самог врха моћи, а не истина.

Зато њима не смета што су наши центри моћи или изнад или изван закона и Устава. Тужилаштво је укинуло јасну разлику између законитог и незаконитог, свдећи све на

политичку и практичну корист. Многе моје колеге од интегритета знају да корупција и криминал не могу бити подржавани од државних структура, али нажалост неки су окренули главу и спремно пошли за туђим интересом.

****Када је у питању успостављање владавине права у Србији постоји неколико школа мишљења. Једна каже да је у питању еволутиван процес и да ћемо са сазревањем демократске културе једном стићи до владавине права. Друга је песимистичнија и тврди да од овога не може боље у земљи која је на периферији ЕУ. Како ви гледате на ту ствар?***

– Не слажем се ни са једним ставом. Није важно да ли идете брзо или споро ако идете у погрешном правцу. Та пропагирана поступност промена је политика малих корака. Али, она не буди свест о потребним променама у довољној мери и не подстиче нужан развој друштвене свести. Као што је у политици одлагање начин за припремање јавности на непопуларне одлуке тако у праву је одлагање заправо обезвређивање права.

Проблем заробљених институција није проистекао само из понашања власти, већ и из понашања оних који су се томе прилагодили. Србија не мора да буде на периферији европских стандарда. Постоји потенцијал да владавина права постане реалност. Али, за почетак би требало да се сложимо у томе да је Србија у кризи. Ми губимо део територије, губимо равноправност грађана, губимо потребан ниво друштвене свести, правне свести, јавне савести, јавног морала и цео низ вредносног система који је неопходан у нормалном друштву. Група недораслих и неодговорних отела је Србију, отели су буџет, поцепали су Устав, дискредитовали законска ограничења и обавезе, одговорност учинили нејасном и још много тога лошег. Управљају нашим животима уз помоћ правног, моралног, политичког ћорсокака у који су нас увели.

Ако већ нема сагласности око важних правних и политичких ствари у друштву онда се смисао налази у мноштву активности, догађаја и идеја који воде друштво до неке минималне тачке сагласности, а то је да су неправда, неједнакост, неуставност, незаконитост, насиље и сл. заједнички противник и индивидуи и колективу. На таквом заједничком суду мора се градити излаз из ове правне и политичке шизофреније. Преведено на терен политике, на тој тачки се може успоставити сагласност свих политичких партија којима је важнији интерес грађана од броја посланичких или одборничких мандата, јер је интензитет тих подела лажан и политички наметнут као механизам владања. Важна тачка спајања је питање да ли да поштујемо Устав? Не мало и не делимично и не у складу са политичким афинитетом, већ у целости. Ако је одговор потврдан, онда то значи да сва правна правила, када су донета, и све док важе, имају

подједнаку обавезну снагу како за оне који управљају, тако и за оне којима се управља.

Већ је излизана фраза да нам је друштво поларизовано и ескремизовано и те поделе неће престати, али ипак постоји тачка спајања. Без обзира што се демократија код нас често употребљава против правног поретка наметањем воље и емоција већини, али демократија се ипак мора заснивати на супрематији права и примени људских права. Пут до владавине права није провидна политичка игра варања и манипулисања законима и **Уставом**

. Притисак индивидуалаца, стручњака, ауторитета, интегритета и јавна истина стварају климу повољних одлука и за политичаре и за представнике институција, јер ипак неправда куца свима на врата.

****У коликој мери је, по вашем мишљењу, постизборна криза производ немогућности правосуђа да се одупре политичкој моћи?***

– Да би се сагледали разлози немоћи правосуђа мора се разумети да је Србија јако близу облику владања који је пре 20 година један политички филозоф говорећи о Америци назвао – обрнутим тоталитаризмом. Дакле обрнути тоталитаризам, али на српски начин. Све битне ствари су обрнуте и све је политика, али без политичке садржине. Све постоји и демократска расправа, и деловање цивилног друства и партијске и унутарпартијске свађе и дозвољеност тензија и протести и синдикална деловања, али ефекти тога су под тоталном контролом. Постоје уређена правила избора судија, тужилаца и демократске институције, али су под контролом уједињених центара моћи. Имате и право на различито мишљење, али само до границе утицаја када наилазите на зид и цензуру, а онда следе казнене показне вежбе.

Дакле све је у функцији успостављања тоталне власти и униформности. У тај наш систем изградње и одржања неограничене моћи, увучени су кроз владине фиктивне уговоре и симуловане пројекте и тајне пословне активности и интегрисани разни пробрани ауторитети са потврђеним и оствареним каријерама у различитим областима друштвеног живота. Све промене и примене правних аката и деловање институција су у функцији обезбеђивања потпуне и неограничене власти једне политичке групе. Политичке групе која се позива на демократију, али перманентно подрива демократију. По мом мисљењу фокус наших центара моћи је контрола и профит интересних група, а не правда.

И у том амбијенту правосуђе се не налази, јер се суочава са тзв. диригованом демократијом. Нажалост, тим околностима се прилагођавају. Правосуђе би требало да се супростави том политичком инжињерингу у којем је важно да се не виде друштвено штетне појаве које се догађају. Садашњост захтева да правосуђе мора да има адекватну реакцију на систем у целини и на нарушени правни поредак. Не можете кривично гонити људе и притварати за напад на уставно уређење, а истовремено само посматрати противуставно деловање појединих из врха власти. Не може правосуђе као чувар правде неговати селективну и симуловану правду.

(Данас)